

Polecenia do *Dziadów części III* Adama Mickiewicza

Przed przystąpieniem do lektury *Dziadów* sprawdź w podręczniku, jakie były okoliczności powstania dramatu (przewodnik po lekturze, s. 127). Dowiedz się, czym zajmowały się Towarzystwo Filomatów i Towarzystwo Filaretów, a także jakie represje spotkały ich członków, w tym samego Adama Mickiewicza (podręcznik, s. 31). Sporządź notatki w zeszycie.

Prolog

1. W celi wileńskiego klasztoru bazylianów zamienionego na więzienie bohater określany jako Więzień rozmyśla o swoim przeznaczeniu. Zastanów się, jaką rolę w tej scenie odgrywają duchy i anioły. Co jest przedmiotem ich rozmów?
2. Na podstawie wypowiedzi Anioła (ww. 98-103) wyjaśnij, dlaczego Gustaw-Konrad znalazł się w więzieniu.
3. Zwróć uwagę na to, w jaki sposób dokonuje się przemiana bohatera (Więźnia).

Scena I

1. Zebrani w celi Konrada na wigilijnej wieczerzy aresztowani filomaci rozmawiają o przebiegu prowadzonego przeciw nim śledztwa i trwających prześladowaniach młodzieży. Wyodrębnij historie poszczególnych bohaterów (możesz zaznaczyć je w tekście sklerotkami). Zwróć uwagę na to, jak traktują swoje uwięzienie, jak odnoszą się do siebie nawzajem, co mówią na temat cara i Nowosilcowa (komisarza carskiego). Zaznacz w wypowiedziach więźniów obrazy symboliczne (to jest takie, które można odczytać niedosłownie, metaforycznie, np. umierający Wasilewski z rozpostartymi ramionami – jak Chrystus na krzyżu).
2. Zwróć uwagę na zachowanie Konrada – co robi, mówi, co myślą o nim pozostali więźniowie. Wczytaj się w monolog bohatera kończący scenę (ww. 485-511) – to tzw. mała improwizacja, ważna dla scharakteryzowania Konrada.

Scena II: Wielka Improwizacja

1. Zwróć uwagę na okoliczności, w jakich Konrad improwizuje. Do kogo kieruje swój długi monolog?
2. Zaznacz fragmenty, w których Konrad ujawnia swój stosunek do innych ludzi.
3. Zastanów się, co o poezji i sobie jako poecie-natchnionym proroku mówi Konrad (ww. 1-94).
4. Zwróć uwagę na to, o co Konrad spiera się z Bogiem, jakie zarzuty Mu czyni, czego od Niego żąda (ww.100-314).
5. Zastanów się, jaką rolę odgrywają w tej scenie duchy.

Scena III

1. Po omdleniu Konrada do jego celi przychodzą Kapral, Więzień i Ksiądz Piotr, który będzie odprawiał egzorcyzmy. Zwróć uwagę na to, co bohaterowie mówią na temat Konrada.
2. Opisz wizję, jakiej doznaje Konrad w omdleniu (ww. 58-62, 67-78). Zwróć uwagę na to, co wyjawia Duch Księdzu Piotrowi na temat więźnia, którego dotyczy wizja Konrada.
3. Zastanów się, jaką rolę odgrywają w tej scenie duch i aniołowie.

Scena V: Widzenie Księdza Piotra

1. Podczas żarliwej modlitwy Ksiądz Piotr widzi dzieje Polski przedstawione na podobieństwo ewangelicznego opisu męki Chrystusa. Wyodrębnij w widzeniu Księdza Piotra obrazy: pochodzenia i wskrzesiciela narodu, procesu, drogi krzyżowej, ukrzyżowania i wniebowstąpienia. Zaznacz je w tekście.

Scena VI

1. Zastanów się, jaką rolę odgrywają w tej scenie diabły.
2. Pijany Nowosilcow (Senator) śni koszmary – wyodrębnij obrazy senne i zastanów się, czego boi się Senator.

Scena VII: Salon warszawski

1. Zwróć uwagę na to, kto należy do „towarzystwa przy drzwiach”, a kto do „towarzystwa stolikowego”.
2. Zaznacz na marginesie tekstu problematykę rozmów toczonych w warszawskim salonie. Zastanów się, czy oba towarzystwa podobnie komentują zdarzenia, mają jedno zdanie na te same tematy?
3. Streść historię Cichowskiego, o której opowiada Adolf.
4. Zastanów się nad wymową słów Wysockiego w finale sceny.

Scena VIII: Pan Senator

1. Zwróć uwagę na to, jakie metody zastraszania narodu polskiego stosuje Senator (Nowosilcow).
2. Wyjaśnij, w jaki sposób Senator załatwił sprawę Rollisona. Kto był jego doradcą w tej sprawie?
3. Zbierz argumentację do stworzenia portretu Senatora – zwróć uwagę zarówno na zachowanie i działania Senatora, jak i wypowiedzi gości na balu.
4. Opisz wydarzenia, które zakłócają przebieg balu u Senatora.
5. Scenę kończy przypadkowe spotkanie Konrada i Księdza Piotra. Jaką przyszłość zapowiada Ksiądz Piotr Konradowi?

Scena IX: Noc dziadów

1. Akcja przenosi się w cmentarną scenerię II części *Dziadów* (znasz tę lekturę z gimnazjum). Rozpoznaj w przywoływanych duchach bohaterów *Dziadów części III*.
2. Zastanów się, czyjego ducha pragnie zobaczyć Kobieta. Co mówi o nim Guślarz?

UWAGA: Jeżeli nie zrozumiesz niektórych fragmentów dramatu, sprawdź przypisy wydawcy i objaśnienia [poety] dołączone do utworu.